

geloof dat smaakt naar meer

Maranathakerk, 18 januari 2026 ds Rob van Essen

Tekst: 'Doe maar wat hij jullie zegt, wat het ook is.' Joh. 2:5

Bent u wel eens op een feestje geweest waar u niemand kende en vanaf de zijkant bezag hoe iedereen in gesprek was en nieuwtjes uitwisselde of herinneringen ophaalde? Wat fijn als iemand dat opmerkt en je erbij trekt: om als gast opgemerkt te worden.

Het overbekende verhaal van de Bruiloft te Kana riep zulke herinneringen bij mij op. 'O ja, water wordt wijn?' 'Allemaal sprookjes', zei mijn buitenkerkelijke moeder als ik enthousiast thuis kwam en navertelde wat ik op bijbelclub gehoord had. Ze was een buitenstaander, terwijl ik juist uit het verhaal kwam. Met mij was gebeurd wat ik bij een RK theoloog vond, die schreef: 'Nu wij lezen/horen zitten wij ook in het verhaal'. Bij een bruiloft gaat meestal alle aandacht naar het bruidspaar: 'Wat had de bruid aan? Denk aan de 'traan van Maxima', close up gefilmd tijdens de kerkdienst. Hier blijft het bruidspaar buiten beeld, op een gastrol na de bruidegom die een vraag krijgt voorgelegd, maar het antwoord schuldig blijft. Wie worden er uitgelicht door Johannes: de genodigden. Maria, Jezus en zijn leerlingen. En vergeet de bedienden niet, die de goede wijn scheppen en naar de ceremoniemeester brengen. Op hun rol kom ik terug.

Twee gasten spelen een belangrijke rol. De moeder van Jezus en haar zoon.

Maria signaleert het tekort aan wijn. Het feest dreigt de verzanden, mensen haken af. Er is veel tekort/gebrek aan in deze wereld. Maria wordt niet bij haar naam genoemd: waarschijnlijk wil Johannes daarmee accentueren dat Jezus allereerst 'zoon van de Vader' is. Hij is een vrij mens: laat zich niet dicteren door familie, vrienden of omstandigheden. Dat is een theologische uitleg die ik tegen kwam. Maar ik dacht ook: moeder! Moeders hebben oog voor tekort, voor wat en wie zorg verdient. 'Versterkende kip!', een moeder in verhaal van Herman Heijermans. Het speelt tijdens de crisis in de vorige eeuw. Moeder krijgt van de dokter 'versterkende kip' voorgeschreven. Aan tafel, met de hongerige snoetjes van de kinderen, geeft ze wat voor haar bedoeld is weg aan de kinderen. Zo zijn moeders. Een traan die weggekust moet worden, een boos kind dat een knuffel krijgt. Het begint thuis, met de Thora en ogen die zien. Dat heeft Jezus meegekregen. En daarom ook niet vreemd dat zij het tekort, de vreugde die dreigt uit te doven, onder zijn aandacht brengt: 'Ze hebben geen wijn'.

Johannes heeft aan het begin van zijn evangelie grote woorden gebruikt: 'Het Woord is mens (vlees, NBG51) geworden'. Hij bezingt het Woord waardoor alles geworden. En van de Woorden belijdt hij: in dat woord was het leven en dat leven was het licht voor de mensen.'

Het geeft het leven kwaliteit, ja, in diepste zin is in dat Woord het leven zelf.

Buiten dat Woord regeert de dood, zijn we aan de eenzaamheid overgeleverd.

In 1:29, dat we als eerste lezen, zegt Johannes de Doper: 'Daar is het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt'. Zonde: enkelvoud! Het gaat in het evangelie niet over al die misstappen en religieuze overtredingen waar mensen elkaar mee om de oren slaan. De zonde van de wereld: dat is de opstand tegen God, de macht van geld en ideologie, wat de weg blokkeert naar vrede en recht.

Het moet opgetild en weggedaan worden. In een wereld van tekort en leed breekt het licht van de toekomst door: zeven van die 'tekenen' noemt Johannes, culminerend het teken bij uitstek: Jezus aan het kruis.

Liefde tot het einde. Het Lam dat in zijn zwakheid overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld heeft, schreef Paulus.

Johannes vertelt ons dat het wonder van het water dat wijn wordt, het eerste wonderteken is dat Jezus gedaan heeft. 'Arche' staat er in de grondtekst: 'het begin van zijn tekenen, vertaalde NBG1951. Dat woordje 'Arche' is hier mijns inziens geen telwoord, maar duidt aan dat dit teken het 'beginsel' is van al Jezus' wonderen. In al het spreken en handelen van Jezus breekt een nieuwe werkelijkheid door, krijgt het leven glans!

Fascinerend dat Johannes, die zo hoog inzet - het Woord was bij God en het Woord was God - zijn verhaal over het leven van Jezus laat aanvangen met een bruiloft.

Vergeleken bij de andere tekenen: genezingen, voeden van de vijfduizend, gaan over de zee, genezing van een blindgeborene en de opwekking van Lazarus, een onbenullig wonder.

Een feestje redden. In sommige kringen hoort religieuze krachtpatserij bij het ware geloof. Tom de Wal trots met zijn boek: God geneest altijd. Hij zal zichzelf nog tegenkomen. Slogans, religieus noch seculier, veranderen de werkelijkheid niet.

Maar ook voor de Zeloten die een Messiaanse hulk verwachten is Jezus een teleurstelling. Maar juist in de werelden van Gaza en Soedan, Oekraïne en 'onbegrepen gedrag' zijn mensen nodig die 'zien' en hun vertrouwen niet verliezen.

Wie juist bij Jezus zijn, vertelt Johannes ons vanmorgen.

'Op de derde dag' - als menselijke mogelijkheden uitgeput zijn. Straks horen we van Lazarus in het graf: dood als een pier. De derde dag is het reeds en het lichaam stinkt al.

De wijn op is, schrijft Johannes. Vergeet het feest maar.

Wonderlijk dat christenen vaak bekend staan als zulke slechte feestgangers.

In de orthodoxie is lange tijd veel verzet geweest tegen bioscoop en toneel, kermis en kunst. Dat alles leidde maar af van het eeuwige. *Nu* moet er gestreden en gebeden worden, *het zoet - de hemelvreugde - is voor straks*.

Maar de Eeuwige heeft zijn geboden niet gegeven om ons het leven tot een last te maken. De zes stenen watervaten, met zo ontzaglijk veel water ter reiniging, ze staan voor Gods voornemen iedereen en alles te reinigen en te heiligen.

Maar het onderwijs dat tot de vreugde moest leiden, werd een doel in zichzelf. Religie wordt zo vaak een doel in zichzelf. Kerkgang, evangelisatie, diaconaat. Er móet zoveel. Er moet steeds meer! En hoe verder we van huis raken, hoe meer er moet.

Er is iemand die een vermoeden heeft - een innerlijk vertrouwen - wie de teloorgang van het feest kan doorbreken. Het is Maria. Zij brengt de nood van de feestgangers onder woorden. 'Ze hebben geen wijn'. Jezus reageert daar scherp op. 'Vrouw, wat wilt u van me?' Liefst zou ik vertalen met 'Vrouwe'. Jezus blijft respectvol, maar handhaaft zijn vrijheid.

Denk niet dat je Jezus in je zak hebt. Wachten is fundamenteel in de omgang met de Eeuwige. Wanneer is de tijd (ure) van de openbaring?

Die 'ure' is bij Johannes heel dubbel. Het is het tijdstip van zijn lijden, maar het is ook het tijdstip van zijn verheerlijking. Voor ons liggen die twee mijlenver uiteen.

Maar het is juist in de zelfovergave van Jezus - de weg van het lijden die Hij gaat - dat Hij verheerlijkt wordt. Dat de liefde van de Vader zich openbaart!

Weten wij wel wat wij vragen als wij vragen Zijn heerlijkheid te mogen zien? Weet Maria dat wel? Er zal een zwaard door haar ziel gaan! 'Zij zullen Hem zien die zij hebben doorstoken'.

Juist als Jezus' heerlijkheid zichtbaar wordt, blijkt hoe arm en gebrekkig onze liefde is.

Ondanks Jezus afhoudende reactie verliest Maria haar vertrouwen in Hem niet. 'Doe maar wat hij jullie zegt, wat het ook is.', zegt ze tegen de bedienden. In Jezus geloven is geen kwestie van er theorieën op na houden. Zelfs de meest eerbiedwaardige dogma's, hoe 'waar' ze ook mogen zijn, zijn niets waard als we niet doen wat Hij zegt. Of je nu gelooft dat Jezus werkelijk water in wijn veranderde, of dat dit verhaal symbolisch verstaan moet worden: je hebt geen gelijk als je niet doet wat Hij zegt!

De clou van het verhaal zit namelijk niet in het wonder van het water dat wijn wordt. Zeker, het is niet zonder zin dat Johannes het vertelt. Jezus is niet gekomen om de Wet af te schaffen, maar die te vervullen - tot volheid te brengen. Wat in de handen van mensen smakeloos en vreugdeloos was geworden, wordt sprankelend en feestelijk. En dat gebeurt gaandeweg! De bedienden scheppen water, de ceremoniemeester proeft wijn! Scheppen en brengen... We horen hier een echo van Jesaja 25, het feestmaal met belegen wijnen op de berg Sion.. Waar Jezus het leven aanraakt, verandert het werkelijk van kwaliteit.

In zoverre kun je zeggen dat geloven een kwestie van smaak is: het leven smaakt weer.

Het is begin van zijn tekenen, zei ik al. Begin: 'Archè', dat we ook met 'principe' kunnen vertalen. Het gaat om de heerlijkheid van Jezus die hier geopenbaard wordt: Waar mensen doen wat Hij zegt, breekt een nieuwe kwaliteit van leven door. Zo'n ervaring verdiept, verrijkt ons geloof: zijn discipelen geloofden in Hem.

Ze volgden Hem al, geloofden in Hem. Maar geloof smaakt naar meer! Geloof is in beweging, wordt aangevochten en steeds weer op ons ongeloof bevochten. 'Doe maar wat Hij jullie zegt, wat het ook is.'

1e lezing: Jesaja 62:1-5 2e lezing: Johannes 2:1-12